

Komandi partur:

Í komandi parti kemur Demmus uppi politikk. Tá verður eisini greitt frá ættini hjá Helenu.

BØRN OG FOSTURBØRN Í UTTASTOVU. AFTANFYRI F.V. EMIL NOLSØE, LISABETH, MARIANNA, GUNHILD OG JOHAN FRAMMANFYRI: DEMMUS NOLSØE, BRYNHILD, INGRID, SANNA OG FØÐINGARDAGSBARNIÐ DEMMUS

JOAN PETUR, LANGABBI DEMMUS, SUM Á TINGI VAR VIÐ TIL AT FÁA AMTMANNIN DAHLERUP AV LANDINUM

Á hesum fundum lurtaði hann eftir kendum donskum politikarum sum tann konservativa Christmas Møller, javnaðar-mannin K.K. Steincke, Vilhelm Buhl, sum var forsætisráðharri eitt skifti undir týsku hersetingini og eisini beint aftaná, og Knud Kristensen, sum tá var forsætis-málaráðharri.

Hesa tíðina var tað stóra orðaskiftið í Danmark tann ætlaða deyðarevsingin fyri teir, sum høvdu ríkið ørindini fyri týskarar undir hersetingini. Tann stóri spurningurin var, um tað bar til at seta deyðarevsing í gildi afturvirkandi. Nógvir framstandandi lögfrøðingar hildu tað ikki vera rætt, men tað var kortini gjørt, og teir ringasta ørinda-sveinarnir hjá týskarum vórðu eisini av-rættaðir.

Í 1948 fór Helena og Demmus heim til jóla og blivu gift í Sands kirkju. Helena var úr Havn, dóttir Onnu og Sámál Hammershaimb Debes á Bakka. Helena doyði fyrr í ár 92 ára gomul, og tey náddu at vera gift í 64 ár. Tey finga tríggar dótur, Bergljót, Turid og Onnu.

Rytter sum próvdómari

Lestrartíðin var ein strævin tíð. Tá var einki sum æt studningur, og teir lesandi máttu enntá sjálvir gjalda 20 krónur um mánaðin til manuðuktørar. Stundum var brúk fyri trimum, og tá kostaði tað 60 krónur. Hetta var stór upphædd fyri ein lesandi tá í tíðini. Hesir manuðuktørar skuldu hjálpa einum at skilja tilfarið. Hetta kundi vera neyðugt, tí professararnir kundu vera so turrsligir, at tað var ringt at skilja tað, sum teir greiddu frá.

Í 1952 var Demmus liðugur og tók prógv sum lögfrøðingur. Ein próvdómari var Svenning Rytter, sum árinum 1911-1918 hevði verið amtmaður í Føroyum. Hann var illa lýddur av sjálvstýrisrørsluni, og tað mundi vera tað sama hin vegin. Navnið skuldi sagt Rytter, at Demmus var føroyingur, men hann lat ikki við seg koma.

Í fyrsta umfari fekk Demmus sær arbeiði í Danmark og kom at arbeiða hjá einum ameri-kanskum oljufelag Vacuum Oil, sum seinni skifti navn til Mobiloil.

Heim til Føroya

Men í 1953 komu boð frá Leivi Lützen, sak-førara, um at koma heim til Føroya at arbeiða hjá honum og Per Kehler, sum var dani. Skriv-stovan húsaðist tá hjá Jákup Lützen ovast á Áarvegnum. Hon flutti seinni niðan í Jóannes Patursonargøtu.

Mogens Birch, eisini ein dani, starvaðist eisini saman við teimum. Hann byrjaði seinni fyri seg sjálvan. Tað sama gjørði Per Kehler. Eina tíð var Jørgen hjá Poul Hansen eisini har. Hann gjørdist seinni reiðari á Kimbil, og enn seinni kom hann at arbeiða hjá tí almenna. Seinni kom Halgir Winther Poulsen at arbeiða á hesum virki.

Aðrir sakførarar í Havn tá vóru Leif Waagstein og Sigurð Joensen, sum arbeiddu saman tá, Trygvi Samuelsen, D. P. Danielsen og Jacob Jacobsen, sonur prestin Gullak Jacobsen.

Kehler og Leivur høvdu tikið við eftir Husted Andersen, sum tók við eftir Simons. Hann hevði tikið við eftir Poul Effersøe, beiggja Rasmus.

Demmus gjørdist so fulltrúi í try ári hjá Leivi Lützen, soleiðis sum reglurnar eru. Í 1957 førði hann try mál fyri landsrættin, og kundi tá kalla seg landsrættarsakførari, og hann gjørdist tá partnari hjá Leivi Lützen.

Stutt eftir varð heitið sakførari og lands-rættarsakførari avtikið og broytt til heitið advokatur. Heitið landsrættarsakførari hevði Demmus til hann 84 ára gamal gavst við advokatvirksemi. Hann er sostatt tann sein-asti advokatur í Føroyum, sum kundi kalla seg landsrættarsakførari.

Dóttirin Turið Debes Hentze førir nú advokatvirkið hjá pápanum víðari.

Skipara- og Navigatørfelagið

Ein serlig uppgáva gjørdist at vera skrivari hjá Føroya Skipara- og Navigatørfelag, sum hevði Leiv Lützen sum skrivara og sakførara.

Richard Long hevði verið skrivari hjá felagnum í mong ár. Men tá ið hann fór í landsstýrið í 1951, mátti hann lata hetta starv frá sær.

Leivur kom so at taka við skrivarastarvinum, men sum frá leið kom Demmus at taka sær meira og meira av hesi uppgávuni. Til aðalfundin í 1953 var hann fundarskrivari. Tá var Óla Jákup Jensen formaður. Hann avloysti sama ár Kvívíkar Tummas, sum aftur gjørdist formaður í 1958, eftir at Óli Jákup Jensen var farin í landsstýrið. Tummas var formaður til 1966. Tá tók Páll Horn við eitt ár, og síðan Kaj Johannesen. Seinastu formenn Demmus arbeiddi saman við vóru Johan Christiansen og Petur Knudsen.

At vera skrivari í einum slíkum felag var ein serlig ábyrgd, tí bæði formaður og nevndarlimir vóru burtur til skips stóran part av tíðini. Demmus kom eisini í sínum starvi at kenna heilt nógvar skiparar.

Skrivarastarvið røkti Demmus til 1975, tá ið hann fór í landsstýrið, og hann tók tað upp aftur eftir landsstýristíðina í 1981. Seinni fekk felagið sær egna skrivstovu, men Demmus helt fram sum sakførari fyri felagið.

Tað vóru ikki nógv verkföll hesa tíðina. Reiðararnir høvdu góðan hug til at fáa mink-að um skiparahýrurnar, sum teir hildu vera ríkiligar høgur. Men tað bleiv ongantíð sett hart móti hørðum, og tað sum kundi fáast frá einum av manningini munaði heldur ikki tað stóra. Eina ferð varð tó pilkað eitt sindur við skiparahýrurnar á snørrisskipum, men tá var henda veiðan við at fara í søguna.

Løgtingið setti fyrst í 1950-unum hámark fyri partarnar hjá yvirmonnum, men hetta mætti slíka móttøðu, at lógin varð tikin aftur.

Í 1958 varð Demmus útnevndur til brasili-anskan konsul. Hetta var meðan vit enn høvdu útflutning av klippfiski hagar. Kravt

varð, at konsul altíð var tøkur at vátta út-flutningsskjølina.

Stríð um útskifting

Tað vóru so nógvar jarðarsakir í 1950- og 1960-unum. Tá fór útskifting fram um alt landið, bæði uttangaðs og innangaðs, og tað var ikki bara sum at siga tað. Ofta var misnøgd, og menn hildu seg hava fingið ov lítið í sín part.

Tað kundi vera misnøgd um alt møgult, eisini um hegning millum hagar. Summir eig-arar vildu hava hegning og aðrir ikki.

Hetta var alt viðgjørt á landbúnaðarstevnum og yvirlandbúnaðarstevnum, sum virkaðu sum dómstólar á hesum økinum.

Jørðin skuldi virðismetast. Tann, sum hevði lítið av góðari jørð, kundi fáa meira av minni góðari og øvugt. Tá kundi lættliga onkur føla seg vera fyri vanbýti.

Eitt serligt fyrbrigdi var, at freistir vóru settar fyri kærnum. Tað vóru ikki øll sum góvu sær far um hetta og kærdu ov seint. Men tá var einki at gera. Skuldi nakar fáa meira, so mátti onkur annar fáa minni, og tað bar als ikki til.

Sum sakførari fekst ikki nógv burtur úr útskiftingini. Útskiftingarørindi kundu taka minst tveir dagar, sum tá Demmus og Sigurd Joensen vóru í Elduvík. Haðani mátti siglast inn í Funnngsfjørð, gangast til Skálafjørð, siglast út í Heiðar, og so leiga »kapteynin« við hansara motorbáti til Havnar. Ein kom at kenna nógv fólk í sambandi við útskifting.

Ein serliga uppgáva hjá Demmus var, at hann umsetti tinglýsingarlógina til føroyskt. Hon bleiv síðani samtykt í tinginum.

Tillukku

Tað skal verða ynskt Demmusi hjartaliga til-lukku við tí stóra degnum. Demmus er ein fyrikomandi og fróðligur maður, sum tað altíð er hugnaligt at hitta og fáa eitt prát við. Tað er meira enn so komið fyri, at hann hevur givið íkast til mína søguskriving.